

SPRAWOZDANIE KIEROWNIKA MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W WYRZYSKU Z DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA ORAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ ZA 2016 ROK

WSTĘP

Pomoc społeczna, jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości. Do jej głównych zadań należy: wspieranie osób potrzebujących w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia podstawowych potrzeb i umożliwienie im życia w godnych warunkach, oraz zapobieganie powstawaniu niekorzystnych sytuacji i doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracja ze środowiskiem.

Na rzecz mieszkańców miasta i gminy Wyrzysk zadania z zakresu pomocy społecznej są realizowane przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku, który został powołany 1 maja 1990 r. Zarządzeniem Nr 3/90 Naczelnika Miasta i gminy w Wyrzysku z dnia 30.04.1990 roku.

Podstawowym aktem prawnym w oparciu, o który Ośrodek realizuje swoje zadania jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej / Dz. U. 2016.930 t.j. z dnia 29.06.2016 r./, która określa zadania, formy świadczeń i zasady ich przyznawania.

ZADANIA WŁASNE GMINY O CHARAKTERZE OBOWIĄZKOWYM – art. 17. ust. 1:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
2. sporządzanie zgodnie z art. 16a, oceny zasobów pomocy społecznej,
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
9. opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale, ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
10. praca socjalna,
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu

- zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
 13. (uchylony)
 14. dożywanie dzieci,
 15. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
 16. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- 16a) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
 18. utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
 19. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
 20. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.

ZADANIA WŁASNE GMINY – art. 17 ust. 2

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
5. współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o których mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

ZADANIA Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZADOWEJ ZLECONE GMINIE – art. 18

1. uchylony
2. uchylony;
3. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłęką żywiolową lub ekologiczną,
5. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

6. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a,
8. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
9. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

I OGÓLNE ZASADY DOTYCZĄCE UPRAWNIENI DO ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ I FORMY ŚWIADCZONEJ POMOCY

Podstawowe zasady przyznawania świadczeń z zakresu pomocy społecznej określają artykuły 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z nimi prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **634 zł**,
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty **514 zł**.

Poza spełnieniem kryterium dochodowego konieczne jest wystąpienie, co najmniej jednej z okoliczności wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej:

- 1) ubóstwa,
- 2) sieroctwa,
- 3) bezdomności,
- 4) bezrobocia,
- 5) niepełnosprawności,
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- 7) przemocy w rodzinie,
- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- 10) uchylony
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w ustawie o cudzoziemcach,
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 13) alkoholizmu lub narkomanii,**
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W ustawie jasno został określony katalog świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, z jakich mogą korzystać osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej oraz zasady ich przyznawania.

Do świadczeń o charakterze pieniężnym należą:

- zasiłki stałe,
- zasiłki okresowe,
- zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe,
- zasiłki i pożyczki na ekonomiczne usamodzielnienie.
- pomoc na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Do świadczeń niepieniężnych należą:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenie społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy społecznej,
- mieszkania chronione,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- opieka i wychowanie w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo - wychowawczej,

II PROBLEMY I POTRZEBY KLIENTÓW OŚRODKA KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ W 2016 ROKU

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku w 2016 roku udzielał pomocy mieszkańcom miasta i gminy Wyrzysk. Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej wymaga oprócz spełnienia kryterium dochodowego, wystąpienia innych przesłanek. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej podają jeszcze inne powody wystąpienia z wnioskiem o pomoc. Poniższa tabela zawiera zestawienie przyczyn udzielania pomocy społecznej w 2016 roku ustalone na podstawie przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.

Tabela Nr 1.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN
ubóstwo	269
bezdomność	17
Potrzeba ochrony macierzyństwa	52
w tym: wielodzietność	40
bezrobocie	202
niepełnosprawność	193
długotrwała lub ciężka choroba	227

bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	180
w tym: rodziny niepełne:	54
rodziny wielodzietne:	2
narkomania	3
alkoholizm	42
trudności w przystosowaniu po opuszczeniu ZK	11
Zdarzenie losowe	3

Źródło: sprawozdanie MPiPS za 2016r.

Rodziny korzystające z pomocy społecznej bardzo często borykają się z kilkoma problemami: bezrobocie (202 rodzin), ubóstwo (269) i długotrwała choroba (227 rodziny) to problemy dotyczące najliczniejszą grupę klientów. Rodziny dotknięte problemem bezrobocia z reguły charakteryzują się brakiem kwalifikacji, a problem ten generuje wiele innych dysfunkcji społecznych. Bezrobocie jest najłatwiejszym do zdiagnozowania problemem, gdyż to z nim utożsamiają się sami klienci, potwierdzają to również dokumenty. Jak wynika z naszych obserwacji bezrobocie rzadko występuje w odosobnieniu, jako przyczyna lub skutek pojawiają się takie problemy jak uzależnienia, przemoc, bezdomność.

Działania pomocowe skierowane do rodzin borykających się z problemem długotrwałej choroby, to praca nad poprawą sytuacji osoby chorej, poczynając od motywowania do leczenia, przez wsparcie finansowe pozwalające na wyjazdy do specjalistycznych ośrodków medycznych po pomoc w zakupie leków.

Niepokojące zjawisko, to liczba rodzin borykających się z problemem alkoholowym. Praca z tą grupą klientów zmierza do podjęcia lub kontynuowania leczenia odwykowego, a następnie wsparcia w utrzymaniu abstynencji. Ze szczególną uwagą traktowane są rodziny z problemem alkoholowym, w których pozostają dzieci. Jak wynika z obserwacji z problemem tym boryka się znacznie większa grupa osób, lecz klienci wypierają go i się z nim nie identyfikują.

Bezradność rodzin również zasługuje na szczególną uwagę, ponieważ dotyczy bezpośrednio dzieci. Priorytetem pracy socjalnej w takich przypadkach jest utrzymanie dziecka w rodzinie i budowanie u rodziców poczucia odpowiedzialności. Znaczącą rolę w tych przypadkach odgrywa praca asystentów rodzin.

W 2016 roku odnotowano 17 osób bezdomnych. Bezdomni to klienci, wśród których najczęściej występują: alkoholizm, włóczęgostwo, bezrobocie, długotrwała choroba, zaburzenia psychiczne, kolizja z prawem i brak stałego źródła dochodu. Niezmiennie od lat, praca z tą grupą odbiorców, to działania zmierzające do zaspokojenia najbardziej elementarnych potrzeb bytowych.

III DZIAŁANIA Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

W ramach realizacji ustawowych zadań własnych gminy Ośrodek min. przyznawał i wypłacał zasiłki stałe, zasiłki okresowe, celowe, specjalne zasiłki celowe, organizował świadczenie usług opiekuńczych, kierował do domów pomocy społecznej osoby wymagające całodobowej opieki. Wyszczególnienie świadczeń przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 2.

FORMY POMOCY	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W ZŁ	LICZBA RODZIN
ZASIŁKI STAŁE	833	402 911,00	88
z tego: środki własne		80 703,00	
dotacja		322 208,00	
Zasiłki okresowe	987	376 369,00	190
z tego: środki własne		0,00	
dotacja		376 369,00	
Posiłek	21 351	85 105,00	101
w tym dla dzieci	20 207	77 507,00	
Usługi opiekuńcze	15 085	117 781,00	46
w tym specjalistyczne	99	5 540,00	2
Sprawienie pogrzebu	4	9 573,00	4
Zasiłki celowe i w naturze	X	282 062,00	328
w tym celowe specjalne	129	30 028,00	80
Zdarzenie losowe	1	3 000,00	1
Poradnictwo specjalistyczne	X	X	153
Praca socjalna	X	X	432
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	X	407 042,00	16

Źródło: sprawozdanie MPiPS za 2016r.

Zasiłki stałe

Zasiłek stały przyznawany jest osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, których dochód własny, jak również dochód na osobę w rodzinie nie przekracza ustawowo określonego kryterium. W 2016 roku pomoc w postaci zasiłku stałego przyznano 89 osobom.

Zasiłki okresowe

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Zgodnie z art. 38 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej kwota zasiłku okresowego nie mogła być niższa niż 50 % różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującym a dochodem tej osoby,
- kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Środki na finansowanie zasiłków okresowych pochodzą z dotacji budżetu państwa.

Zasiłki okresowe przyznawane były na okres do 3 miesięcy, w zależności od sytuacji rodziny. Zasiłki okresowe przyznano 190 rodzinom, liczba świadczeń w tym zakresie wyniosła 987, średnia wysokość zasiłku okresowego wyniosła 381,33zł.

Oplata za pobyt w Domach Pomocy Społecznej

W domach pomocy społecznej przebywało w 2016r. 16 osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Ogółem w 2016 roku odpłatność za pobyt w DPS, wydatkowana ze środków gminy, wyniosła **407 042 zł**. Ponadto zobowiązani do wnoszenia odpłatności za członków rodziny, przebywających w domu pomocy społecznej na podstawie zawartych z Kierownikiem M-G OPS umów, byli zstępni oraz wstępni. Z tytułu wniesionej z ich strony odpłatności przekazano do gminy dochody w wysokości 25 548,44zł. W stosunku do osób, które nie wywiązują się z podjętych zobowiązań w tym zakresie prowadzone jest postępowanie mające na celu doprowadzenie do odzyskania należności lub ustalenia aktualnej sytuacji materialnej.

Usługi opiekuńcze

Z usług opiekuńczych, świadczonych w miejscu zamieszkania, korzystało 46 osób (rok 2014 : 21 osób, rok 2015 – 36 osób). Łącznie przyznano 15 085 (rok 2014: 6 322h usług, rok 2015; 12 895 h usług) godzin usług, koszt usług wyniósł **117 781zł** (rok 2014: **47 773 zł**. Rok 2015; **101 979zł**) Zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Wyrzysku Nr XXVII/191/05 z dn. 27.01.2005r. dotyczącą szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze wniesiono odpłatności w wys. 20 562,71zł.

Zdecydowanie podkreślić należy znaczny wzrost osób korzystających z usług opiekuńczych. Liczba osób korzystająca z tej formy pomocy systematycznie każdego roku wzrasta. Usługi świadczone w miejscu zamieszkania oprócz czynności pielęgnacyjno-opiekuńczych obejmują również czynności polegające na zaspokojeniu codziennych czynności życiowych (zakupy, przygotowanie posiłków, palenie w piecu, mycie okien, utrzymanie w porządku i czystości pomieszczeń, pranie w domu lub odnoszenie do pralni, itd.). Powyższe usługi realizowano od czerwca 2016 r. wspólnie ze Spółdzielnią Socjalną „Nowe Horyzonty”.

Zasiłki celowe

Pomoc w formie zasiłków celowych przeznaczona była głównie na zakup żywności, opału, leków, odzieży, sprzętu gospodarstwa domowego, opłaty za energię elektryczną, gaz i czynsz. Coraz większa liczba gospodarstw domowych swym dochodem przekracza kryteria ustawy o pomocy społecznej. Z uwagi na koszty związane z zakupem opału, często nie są w stanie ponieść osoby samotne i rodziny, które przekraczają kryteria, dlatego też ośrodek wspomaga osoby i rodziny w formie specjalnego zasiłku celowego. W 2016 r. z tej formy pomocy skorzystały 80 rodzin.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne

Począwszy od 1 sierpnia 2009 r. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. M-G OPS opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne za 73 osób pobierających zasiłek stały, koszt realizowanych świadczeń w 2016 r. wyniósł 33 659 zł.

Praca socjalna

Szczególne miejsce w ustawie o pomocy społecznej zajmuje praca socjalna, której

prorowadzenie od 2004 roku jest zadaniem obowiązkowym gminy. Praca socjalna to działalność zawodowa ułatwiająca jednostkom, grupom, środowiskom adaptację w zmieniających się warunkach życia poprzez organizowanie dostępu do całego systemu usług umożliwiających w ostatecznym efekcie samodzielność życiową i godne uczestnictwo w życiu społecznym.

Pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy już przy pierwszej wizycie analizuje wraz z klientem jego sytuację, zastanawia się nad możliwościami rozwiązywania problemów, udziela porad, ukierunkowuje klienta na możliwości załatwiania jego spraw życiowych, motywuje do zmiany zachowania, które pomogłyby mu w dalszym życiu. Niejednokrotnie przeprowadza pierwsze mediacje w sytuacjach konfliktowych.

Pracownik socjalny podejmuje szereg działań w ramach pracy socjalnej na rzecz zapewnienia godziwych warunków mieszkaniowych, poprawy stanu zdrowia klienta, zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, poprawy funkcjonowania rodziny, poprawy funkcjonowania osób zaburzonych psychicznie, poprawy funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym, na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia, na rzecz zapewnienia /uzyskania niezbędnych środków materialnych.

Celem rozwiązywania problemów rodziny lub osoby prowadzi wiele rozmów, podejmuje działania interwencyjne, wspiera klienta w rozwiązywaniu własnych problemów pomaga załatwiać sprawy skomplikowane, współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych tutejszego Ośrodka polega w szczególności na:

1. zapewnianiu uzyskiwania niezbędnych środków materialnych,
2. zapewnianiu godziwych warunków mieszkaniowych,
3. rozwiązywaniu problemu bezrobocia,
4. poprawie stanu zdrowia klienta,
5. zapewnianiu opieki osobom starszym i niepełnosprawnym,
6. wskazywaniu uprawnień osób niepełnosprawnych,
7. wspieraniu i pomaganiu we właściwym rozwoju psychospołecznym dzieci i młodzieży,
8. poprawianiu funkcjonowania rodziny,
9. poprawianiu funkcjonowania osób zaburzonych psychicznie,
10. poprawianiu funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym.

W 2016 roku pracę socjalną prowadzono w 432 rodzinach i przeprowadzono 992 rodzinnych wywiadów środowiskowych.

Bezdomność

Pomoc na rzecz bezdomnych realizowana jest zasadniczo przy współpracy z Pilskim Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT. Ta organizacja pozarządowa realizowała zadanie z obszaru pomocy społecznej polegające na udzielaniu schronienia osobom, które nie mogły go sobie zapewnić we własnym zakresie. Pomoc ta miała charakter kompleksowy, obejmujący oprócz noclegu także całodzienne wyżywienie, zapewnienie sezonowej odzieży i obuwia, podstawowych środków higieny oraz leków.

W 2016 roku pomocy w formie schronienia udzielono ogółem 17 osobom bezdomnym, które przebywały w placówkach dla bezdomnych w Pile, Poznaniu i Gościejewie, Kotów, Biała k. Trzcianki, Rożnowice. Łączny koszty noclegu, zasiłków celowych, zasiłków stałych, zasiłków okresowych, składek zdrowotnych i wyżywienia wyniósł: **96 150,82 zł.**

Współpraca

Pracownicy Ośrodka w toku codziennych działań podejmują współpracę z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami w ramach pracy socjalnej prowadzonej z osobą/rodziną. Najczęściej wskazywane przez pracowników OPS placówki, z którymi podejmowana jest regularna współpraca.

w zakresie rozwiązywania problemów rodzinnych:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
2. Placówki opiekuńczo - wychowawcze
3. Domy dziecka,
4. Piłski Bank Żywności,
5. Sąd Rejonowy, Kuratorzy,
6. Komornik przy Sądzie Rejonowym,
7. Komenda Policji,
8. Straż Miejska,
9. Szkoły, pedagodzy szkolni.

w zakresie pomocy udzielanej osobom niepełnosprawnym:

1. Zakłady Ubezpieczeń Społecznych,
2. PFRON,
3. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności,
4. Szpitale,
5. Domy Pomocy Społecznej.

w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień:

1. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. placówki opieki zdrowotnej i leczenia uzależnień,
3. Poradnia Zdrowia Psychicznego, Poradnia Leczenia Uzależnień Wyrzysk.

w zakresie pomocy osobom bezrobotnym w poszukiwaniu zatrudnienia:

1. Powiatowy Urząd Pracy w Pile, Filia Wyrzysk
2. Zakłady pracy

w zakresie pomocy osobom bezdomnym:

1. Stowarzyszenie MONAR MARKOT, Piła, Poznań, Gościejewo.

Program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

W roku 2016 Ośrodek realizował program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, którego celem jest m. in. wsparcie gmin w wypełnieniu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom jego pozbawionym, ze szczególnym uwzględnieniem osób z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich.

Program zakłada zapewnienie dzieciom do 7 roku życia, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej oraz osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art.7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zwłaszcza osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym – pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Beneficjentami programu są osoby i rodziny, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kwoty kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z art.8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

Na realizację powyższego Programu przeznaczono w 2016 r. Ogółem **140 845 zł** z czego środki własne gminy wyniosły **56 098 zł**, a dotacja z budżetu państwa **84 747 zł**. Średni koszt posiłku wynosi 3,99 zł. Z pomocy w formie posiłku skorzystały 187 osób w tym 179 dzieci, Wyplacono również świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub art. żywnościowych. Pomocą taką zostało objętych 98 rodzin, średnia wysokość zasiłku wyniosła **167,89 zł**

Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał zadania wynikające z realizacji Programu poprzez zapewnienie gorącego posiłku dla dzieci w przedszkolu w Wyrzysku, Szkołach Podstawowych w Wyrzysku, Kosztowie, Falmierowie, Osieku nad Notecią, Gleśnie, Gimnazjum w Wyrzysku i Osieku nad Notecią, Przedszkole Publiczne w Wyrzysku i Osieku nad Notecią, w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Wyrzysku, w placówkach szkolno-wychowawczych w Krajence, Chodzieży, Gołańczy oraz w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Pile, Bydgoszczy

Stypendia i zasiłki szkolne

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku prowadzi zadanie dot. udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Wyrzysk. Przepisy w zakresie udzielania pomocy materialnej zawarte zostały w ustawie o systemie oświaty. Pomoc ta ma umożliwić pokonywanie barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia.

W 2016 roku z tej formy pomocy skorzystało 161 uczniów tj.

- uczniowie szkół podstawowych - 67
- uczniowie szkół gimnazjalnych - 50
- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych -44

Wydatki na stypendia przedstawiają się następująco:

Stypendia dla uczniów	228 934,57 zł
Zasiłki szkolne -	2 450,00 zł

	231 384,57 zł

Placówki wsparcia dziennego – świetlice środowiskowe

Świetlice środowiskowe w Wyrzysku i Osieku nad Notecią funkcjonują w strukturze M-G OPS w Wyrzysku od maja 2014r. Placówki pracują we wszystkie dni robocze przez 4 godziny dziennie. Obejmują pozaszkolną opieką dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych, dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, niewydolnością wychowawczą. Placówki wspierają funkcje opiekuńczo - wychowawcze rodziny. Pobyt w placówkach jest dobrowolny i nieodpłatny. Do dwóch placówek uczęszcza ok. 30 dzieci.

Do najważniejszych zadań placówek wsparcia dziennego należy:

- organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży po zajęciach szkolnych oraz dni wolne od nauki szkolnej (ferie, wakacje),
- tworzenie warunków do nauki własnej i pomoc w nauce;
- pomoc w pokonywaniu i rozwiązywaniu trudności życiowych i rodzinnych;
- rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci, rozwijanie aktywności poznawczej i

emocjonalnej oraz tworzenie dzieciom szansy na odnoszenie sukcesu poprzez szeroko rozumianą twórczość i aktywność;

- kształtowanie zasad współżycia społecznego oraz właściwego stosunku do pracy;
- współpraca z rodziną w wykonywaniu przez nią funkcji opiekuńczych poprzez objęcie dziecka działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi;
- współpraca ze szkołami, instytucjami w zakresie zapobiegania patologiom społecznym ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień;
- zapewnienie co najmniej jednego posiłku uczestnikom świetlicy.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020

Celem Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020 jest pomoc żywnościowa dla osób najbardziej potrzebujących. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

W 2016 r. z tej formy pomocy realizowanej przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej skorzystało 857 osoby. Poniższa tabela przedstawia ilość (w kg) rozdysponowanych artykułów żywnościowych i ich wartość.

Tabela Nr 3

Lp.	Nazwa artykułu	Ilość (kg)	Wartość (zł)
1.	Makaron świderki	3 447,00	6 044,31
2.	Ryż biały	4 570,00	14 155,58
3.	Kasza jęczmienna	5 210,00	19 020,85
4.	Płatki kukurydziane	1 743,00	4 794,99
5.	herbatniki	1 708,00	9 640,75
6.	Mleko UHT	2 448,00	3 804,19
7.	Ser dojrzewający	898,40	9 904,86
8.	Ser topiony	561,50	5 305,00
9.	Groszek z marchewką	5 182,40	4 657,31
10.	Koncentrat pomidorowy	1 257,76	6 707,01
11.	Fasola biała	1 366,40	3 681,01
12.	Sok jabłkowy	1 162,00	1 950,91
13.	Mielonka	1 812,40	9 944,32
14.	Klopsiki	2 863,65	9 411,38
15.	Cukier biały	3 264,00	8 809,27
	RAZEM:	37 494,51	117 831,74

Źródło: Załącznik 10.1 do wytycznych

W związku z brakiem organizacji pozarządowej dystrybucją artykułów zajmowali się pracownicy Ośrodka. Towar przywożony był z Pilskiego Banku Żywności, aby dokonać rozładunku

towaru korzystaliśmy z pomocy pracowników SAM w Wyrzysku oraz niepracujących podopiecznych tut. Ośrodka.

Realizacja projektu „Wsparcie dla osób starszych niesamodzielnych niepełnosprawnych w terenie gminy Wyrzysk.

W roku ubiegłym Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku podpisał umowę na dofinansowanie projektu w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, Nr Umowy: RPWP.07.02.02-30-0035/16-00 „Wsparcie dla osób starszych niesamodzielnych i niepełnosprawnych z terenu gminy Wyrzysk” na kwotę **717 313,14zł**. Celem projektu jest zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług opiekuńczych i asystenckich dla osób starszych i niesamodzielnych zamieszkałych na terenie Gminy Wyrzysk, oraz podniesienie kwalifikacji personelu faktycznie świadczącego usługi. Projekt jest realizowany od listopada 2016r. i w jego ramach prowadzone są niżej wymienione zadania:

1) Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania dla 27 osób. Celem zadania jest pomoc w zakresie zaspokajania codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację. Liczba godzin świadczonych usług zależna jest od potrzeb danej osoby. W związku z powyższym zadaniem zatrudnionych zostało 5 opiekunek środowiskowych na podstawie umowy o pracę.

2) Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnością intelektualną, oraz wskazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zaliczane są do zaburzeń psychicznych dla 7 osób. Usługi świadczone są przez psychologa, terapeutę, pielęgniarkę środowiskową. Odpowiadają na indywidualne potrzeby usługobiorcy. Zadanie ma na celu poprawienie jakości życia osób objętych wsparciem.

3) Usługi asystenckie - wsparcie świadczone przez asystenta polega na ułatwieniu uczestnikom projektu wykonywania czynności dnia codziennego oraz pełniejszego uczestnictwa w życiu społecznym. Zadanie asystenta to również doradzanie w zakresie usług medycznych, rehabilitacyjnych, kontaktów społecznych, kulturalnych, rekreacji i integracji ze środowiskiem, motywowania, pobudzania aktywności uczestników projektu. W ramach zadania został zatrudniony asystent osoby niepełnosprawnej, który pomaga 3 osobom.

4) Utworzenie mieszkania wspomagane dla 3 osób. M-G OPS w Wyrzysku utworzył mieszkanie wspomagane, które ma służyć jako stały lub okresowy pobyt dla 3 uczestników projektu.

5) Centrum wsparcia opiekunów faktycznych dla 10 osób. Centrum wspiera opiekunów faktycznych w zakresie szkolenia dot. metod pielęgnacji, sposobów aktywizowania osób zależnych, metod pracy z osobą cierpiącą na zaburzenia pamięci. W ramach tego zadania każdy z uczestników projektu otrzyma „pudełko życia” w którym zawarte są wszystkie informacje niezbędne dla ratowników i lekarzy w przypadku zagrożenia życia i zdrowia, czy też nagłej hospitalizacji, gdy kontakt z pacjentem jest utrudniony bądź niemożliwy. Również w ramach tego zadania zakupiono sprzęty dopasowane do potrzeb uczestników projektu (łóżko rehabilitacyjne, materac przeciwoodleżynowy, schodolaz itp.).

Projekt „Wsparcie dla osób starszych niesamodzielnych i niepełnosprawnych z terenu gminy Wyrzysk” będzie realizowany do 31.08.2018 r.

IV REALIZACJA ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I ALIMENTACYJNYCH

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku w 2015 roku realizował zadania zlecone ze środków budżetu państwa w zakresie świadczeń rodzinnych w oparciu o ustawę z dnia 28 listopada 2003 roku (Dz.U. 2016. 1518 t.j. z dnia 21.09.2016r.) i świadczenia w ramach rządowego programu pomocy finansowej osobom pobierającym świadczenia pielęgnacyjne zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 09 maja 2012 r. (Dz.U. z 2013.871 t.j. 01.08.2013r.) oraz zadania z zakresu Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu i oświadczeń o ustaleniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz.U.2015. 2229 z dnia 29.12.2015r.).

Zadania z zakresu świadczeń rodzinnych

Wydatki na poszczególne zasiłki oraz ilość wypłaconych świadczeń w latach 2014 - 2016 r. przedstawia poniższa tabela:

Tabela Nr 4.

Rodzaj zasiłku	Liczba świadczeń 2014r.	Kwota wypłaconych świadczeń w 2014r. w zł	Liczba świadczeń 2015r.	Kwota wypłaconych świadczeń w 2015r. w zł	Liczba świadczeń 2016r.	Kwota wypłaconych świadczeń 2016r.
Zasiłek rodzinny (bez dodatków)	14 432	1 438 600	12 914	1 313 908	13 681	1 547 293
dod. z tyt. urodzenia dziecka	53	53 000	62	62 000	75	75 000
dod. z tyt. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	268	105 600	161	62 094	160	61 625
dod. z tyt. samotnego wychowywania dziecka	700	120 920	516	89 930	487	91 655
dod. z tyt. kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	798	60 600	678	53 800	625	62 310
dod. z tyt. rozpoczęcia roku szkolnego	941	94 100	824	82 200	864	86 373
dod. z tyt. podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:	1 555	83 740	1 345	77 651	1 431	99 805
dod. z tyt. wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 371	189 680	2 069	168 460	2 000	181 435
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	114	114 000	119	119 000	140	140 000
Zasiłki pielęgnacyjne	4 837	740 061	4 750	725 679	4 576	700 128

Świadczenia pielęgnacyjne	531	389 720	522	623 920	553	716 764
Świadczenie rodzicielskie	x	x	x	x	479	440 520
Składka emerytalno- rentowa z tytułu pobierania świadczenia pielęgnacyjnego	751	107 888	353	116 465	404	57 578
Specjalny zasiłek opiekuńczy	153	79 560	278	142 463	354	180 944
Zasiłek dla opiekunów	x	x	728	377 378	597	308 928
Fundusz alimentacyjny	1 877	665 483	1 692	627 805	1 594	621 753

Źródło: sprawozdania za 2016r.

Świadczenie wychowawcze pomoc państwa w wychowywaniu dzieci rodzina 500+, to nowe świadczenie, które weszło w życie od dnia 1 kwietnia 2016 r. Czas trwania pierwszego okresu zasiłkowego - od 1 kwietnia 2016 do 30 września 2017 roku. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrzysku zajmuje się realizacją wypłat ww. świadczenia. W okresie od 1.04.2016 r. do 31.12.2016 r. do tut. Ośrodka wpłynęło 1 211 wniosków z tego formie papierowej 1 135, drogą elektroniczną 76. Liczba świadczeń wychowawczych w 2016 r. wyniosła 14 873 w tym na pierwsze dziecko 6 627. Kwota wypłaconych świadczeń w 2016 r. - **7 538 596,46zł.**

V POTRZEBY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest diagnoza problemów społecznych prowadzona na bieżąco przez Ośrodek, który gromadzi dane dotyczące sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej mieszkańców miasta i gminy korzystających z pomocy oraz dane przekazywane przez inne podmioty, działające w systemie pomocy społecznej. W związku z powyższym, M-G OPS w Wyrzysku określa następujące, najważniejsze potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

- Podnoszenie poziomu i doskonalenie sprawności funkcjonowania pomocy społecznej poprzez stałe podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry pomocy społecznej.
- Poszerzanie działań służących aktywizacji – społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej oraz zawodowej – osób marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, między innymi w oparciu o projekty dofinansowywane z funduszy europejskich.
- Wspieranie rodzin w pełnieniu podstawowych funkcji, głównie w zakresie opieki i wychowania dzieci poprzez pracę asystentów rodziny i pracowników socjalnych
- Zapewnienia stałego poradnictwa psychologicznego dla klientów pomocy społecznej.
- Zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom pomocy społecznej, ataki na pracowników

pomocy społecznej do których dochodzi na terenie całego kraju budzą niepokój. Dlatego też niezwykle ważną potrzebą jest zapewnienie odpowiednich standardów pracy.

Wyrzysk, dn. 20.03.2017r.

Kierownik Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyrzysku

Hanna Lepacz
Hanna Lepacz